

“Rūgts” / Bitter

Krišs Salmanis

05.05-11.06

Kuratore / Curator: Zane Onckule

Konceptuāli skaidra, formās lakoniska un saturiski asi precīza, Kriša Salmaņa jaunākā personālizstāde iezīmē beznostalgisku un reizē estetizētu (aiz)gājušās, bet apziņā un mentalitātē nekur-tālu-neaizgājušās varas kritisku skatījumu. Izaicinot (pop)kultūrā iekavējušos tendenci flirtēt ar par slikti-labu gaumi uzskatīto postpadomju estētiku un naratīvu, Salmaņa izstāde ir bezsajūsmas ironija par nesenās pagātnes reliktiem – šodienas fiziskajām un intelektuālām “drupām”. Tā ir emocionāls, neizpratnes un rūgtuma pilns stāstījums tiem, kas to spēj, vēlas vai ir gatavi nolasīt.

Šī izstāde sakārtojās pāris stundu laikā, sākot ar 2022. gada 31. decembra vienpadsmitiem vakarā. Līdz rītam vairums darbu bija skaidri. Laikam jau bija krājušies. Vienmēr esmu uzskatījis, ka esmu laimīgs. Man ir laimējies piedzimt tādā vietā un laikā, lai varētu mierīgi gūt labu izglītību, rast domubiedrus, darbu un atpūtu. Ar padomju dzīvi saskāros tieši tik, lai saprastu, kā mums ir veicies, no turienes izklūstot. Runas par padomju mantojumu uztvēru kā vecu cilvēku gaušanos. Pandēmijas laikā, ilgstoši uzturoties laukos, sāku ievērot balto ķieģeļu graustus, kas plok tīrumos, muižu kompleksos, ceļu krustojumos. Un sapratu, ka mans padomju mantojums ir estētiskās attīstības traucējumi. Grausti man šķiet tik normāla lauku sastāvdaļa, ka tiem pat nepievēršu uzmanību. Šī atjauta ļāva saprast līdz tam uz nabadzības atbildību noveltos plastmasas logus jūgendstila ēkās un riņķīša arkas blokmāju dzīvokļos. Padomju mantojums ir arī dzīve simbolu pasaulē. Vieni liek ziedus pie pieminētiem, kurus otri pēc tam nojauc. Kad nežēlīga un asiņaina gada noslēgumā vieni turpina priecāties pēc Maskavas laika un otri stundu vēlāk šauj pa ukraiņu bēgļu traumām, tad nākas atzīt, ka mūsu vaina ir dziļāka par tīri estētisku.

Krišs Salmanis

Krišs Salmanis (dz. 1977) dzīvo un strādā Rīgā, Latvijā. Studējis Latvijas Mākslas akadēmijā un Ķelnes Mediju mākslas akadēmijā, Vācijā. Salmanim ir bijušas izstādes Kim? Laikmetīgās mākslas centrā Rīgā, CAC Viļņā, *Art in General* Ņujorkā, A4 Čendu, un citur. Viņš ir ieguvis vairākas balvas, to vidū 13. Tallinas grafikas triennālē 2004. gadā, 19. *Videokunst Förderpreis*, Brēmene, Vācija (2010), Purviša balvu (2017) un Latvijas Teātra balvu (2019). Salmaņa darbi atrodas Latvijas Nacionālā mākslas muzeja un Igaunijas Mākslas muzeja kolekcijās. Viņš ir piedalījies daudzās starptautiskās mākslinieku rezidencēs, tostarp HIAP Helsinkos, Somijā (2012), KAIR Kamiyama, Japānā (2015) un ISCP Ņujorkā, ASV (2022). Viņš pārstāvēja Latviju 55. Venēcijas biennālē. Salmanim ir bijušas trīs personālizstādes Kim?, un “Rūgts” ir viņa atgriešanās iestādē kopš pēdējās izstādes 2016. gadā.

Conceptually clear, formally laconic, and precise in its content, Krišs Salmanis' newest solo exhibition offers a critical review of the bygone powers present in one's consciousness through work that is acutely aestheticized while avoiding nostalgic pitfalls. Challenging (pop) culture's belated trend of flirting with post-Soviet aesthetics and narratives—a trend which often utilizes a kitschy, “so-bad-it's-good” approach to artmaking—Salmanis' exhibition foregrounds an unenthusiastic irony toward the relics of the recent past, the physical and intellectual “ruins” of today. It's an emotional narrative, full of perplexity and bitterness toward those who are willing, able, and prepared to read it.

This exhibition put itself together within a couple of hours after I set to work at 11 p.m. on December 31, 2022. By that time, I already had clear ideas for most of the works. It seems they had been piling up for some time. I have always considered myself a happy person. I am lucky to have been born in a place and time where I could comfortably have a good education, find like-minded people, and work and rest. I was exposed to Soviet life just enough to understand how lucky we had been to get out. I considered talk of the Soviet legacy to be that of old people merely complaining. Staying in the countryside for a long time during the pandemic, I started noticing the white brick slums sagging in the fields, manor complexes, and crossroads. They helped me understand that my Soviet heritage is a developmental disorder in aesthetics. The slums seem to me such a normal part of the countryside I don't even pay attention to them. This realization allowed me to understand the meaning of the plastic windows in Art Nouveau buildings as well as the plasterboard arches in block-house apartments, which I had hitherto thought of as an effect of poverty. Soviet heritage also means living in a world of symbols. Some people lay down flowers at monuments which others promptly destroy. When, at the end of a cruel and bloody year, some keep on celebrating on Moscow time while, an hour later, others shoot fireworks at the wounds of Ukrainian refugees, we have to admit that our guilt is deeper than aesthetics.

Krišs Salmanis

Krišs Salmanis (b. 1977) lives and works in Riga, Latvia. He studied at the Art Academy of Latvia and the Media Art Academy of Cologne, Germany. Salmanis has had shows at Kim? Contemporary Art Centre in Riga, Latvia, CAC in Vilnius, Lithuania, Art in General in New York, USA, A4 in Chengdu, China, and elsewhere. He has garnered a number of awards, the 13th Tallinn Print Triennial in 2004, 19. Videokunst Förderpreis, Bremen, Germany (2010), the Purvitis Award (2017) and the Latvian Theater Award (2019). Salmanis' works are in the collections of the Latvian National Museum of Art and the Art Museum of Estonia. He has taken part in numerous international artist residencies, including HIAP in Helsinki, Finland (2012), KAIR in Kamiyama, Japan (2015) and ISCP in New York, USA (2022). He represented Latvia at the 55th Venice Biennale. Salmanis has had three solo exhibitions at Kim? and *Bitter* is his return to the institution since the last exhibition in 2016.